

HRVATSKI SABOR

Odbor za informiranje,
informatizaciju i medije
KLASA: 022-03/23-01/28
URBROJ: 6521-22-23-
Zagreb, 23. ožujka 2023.

ODBOR ZA EUROPSKE POSLOVE Predsjednik Domagoj Hajduković

Predmet: Mišljenje o Stajalištu Republike Hrvatske o Prijedlogu direktive Europskog parlamenta i Vijeća o prilagodbi pravila o izvanugovornoj građanskopravnoj odgovornosti s obzirom na umjetnu inteligenciju (Direktiva o odgovornosti za umjetnu inteligenciju) COM (2022) 496, D.E.U. br. 23/001

Odbor za informiranje, informatizaciju i medije raspravio je na 39. sjednici, održanoj 23. ožujka 2023. godine Stajalište Republike Hrvatske o Prijedlogu direktive Europskog parlamenta i Vijeća o izvanugovornoj građanskopravnoj odgovornosti s obzirom na umjetnu inteligenciju (Direktiva o odgovornosti za umjetnu inteligenciju) COM (2022) 496, koje je Odboru za informiranje, informatizaciju i medije, sukladno članku 154. stavku 1. Poslovnika Hrvatskog sabora, dostavio Odbor za europske poslove, aktom od 15. ožujka 2023. godine.

Stajalište Republike Hrvatske o ovom Prijedlogu direktive usvojila je Koordinacija za unutarnju i vanjsku politiku Vlade Republike Hrvatske Zaključkom KLASA: 022-03/22-07/425, URBROJ: 50301-21/06-22-3 na sjednici održanoj 5. prosinca 2022.

U uvodnom obrazloženju predstavnik predlagatelja rekao je da se predloženom direktivom utvrđuju zajednička pravila o otkrivanju dokaza o visokorizičnim sustavima umjetne inteligencije kako bi se tužitelju omogućilo da potkrijepi zahtjev za naknadu štete na temelju krivnje i teretu dokazivanja u slučaju izvanugovornih građanskopravnih zahtjeva za naknadu štete na temelju krivnje koji se podnose nacionalnim sudovima za naknadu štete prouzročene sustavom umjetne inteligencije. Prijedlog je dio paketa mjera za potporu uvođenju umjetne inteligencije u Europi poticanjem izvrsnosti i izgradnje povjerenja. Paket obuhvaća tri komplementarna područja djelovanja: zakonodavni prijedlog o utvrđivanju horizontalnih pravila o sustavima umjetne inteligencije (Akt o umjetnoj inteligenciji), kojima se nastoje smanjiti rizici za sigurnost i zaštititi temeljna prava; reviziju sektorskih i horizontalnih pravila o sigurnosti proizvoda; te pravila EU-a za razrješavanje pitanja odgovornosti povezanih sa sustavima umjetne inteligencije. Komisija u politici u području umjetne inteligencije primjenjuje holistički pristup odgovornosti tako što predlaže prilagodbe odgovornosti proizvođača za neispravne proizvode u skladu s Direktivom o odgovornosti za neispravne proizvode te ciljano usklađivanje u okviru Prijedloga direktive o odgovornosti za umjetnu inteligenciju. Ta dva prijedloga su povezana i čine paket jer se zahtjevi koji ulaze u njihovo područje primjene odnose na različite vrste odgovornosti. Direktiva o odgovornosti za neispravne proizvode odnosi se na proizvođačevu odgovornost bez krivnje (objektivna odgovornost) za neispravne proizvode, što dovodi do naknade za određene vrste šteta koje su pretrpjeli pojedinci. Direktiva o odgovornosti za umjetnu inteligenciju odnosi se na odštetne zahtjeve podnijete na temelju nacionalnog prava koji se uglavnom temelje na odgovornosti na temelju krivnje (subjektivnoj odgovornosti) za bilo koju vrstu štete i bilo kojeg oštećenika. Navedeni sustavi se međusobno dopunjuju.

Postojeća nacionalna pravila o odgovornosti, posebno na temelju krivnje, nisu prikladna za obradu odštetnih zahtjeva za štete prouzročene proizvodima i uslugama koji se temelje na umjetnoj inteligenciji. U skladu s tim pravilima oštećenici moraju dokazati protupravno postupanje ili propust osobe koja je prouzročila štetu, a zbog specifičnosti umjetne inteligencije oštećenicima može biti teško ili preskupo identificirati odgovornu osobu i dokazati osnovanost odštetnog zahtjeva, što oštećenike može odvratiti od traženja naknade štete. Cilj ovog Prijedloga direktive je promicati uvođenje pouzdane umjetne inteligencije kako bi se u potpunosti iskoristile njezine prednosti za unutarnje tržište. To se postiže osiguravanjem jednake zaštite za žrtve štete prouzročene umjetnom inteligencijom kao i za žrtve štete prouzročene bilo kojom drugom vrstom proizvoda. Na taj se način smanjuje i pravna nesigurnost za poduzeća koja razvijaju ili upotrebljavaju umjetnu inteligenciju zbog moguće izloženosti odgovornosti te se sprečava rascjepkanost koja nastaje uslijed prilagodbe nacionalnih pravila o građanskopravnoj odgovornosti specifičnih za umjetnu inteligenciju. Prijedlog ove direktive donesen je zajedno s prijedlogom revizije Direktive 85/374/EEZ o odgovornosti za neispravne proizvode, u paketu čiji je cilj prilagoditi pravila o odgovornosti digitalnom dobu i umjetnoj inteligenciji, osiguravajući pritom potrebnu usklađenost tih dvaju komplementarnih pravnih instrumenata.

Republika Hrvatska podržava svrhu koja se želi postići Prijedlogom direktive, kako bi se poboljšalo utvrđivanje jedinstvenih zahtjeva za određene aspekte izvanugovorne građanskopravne odgovornosti za štetu prouzročenu djelovanjem umjetne inteligencije, ako se takvi zahtjevi podnose u okviru sustava odgovornosti na temelju krivnje. Republika Hrvatska prepoznaje potrebu izgradnje povjerenja u umjetnu inteligenciju i povećanje njene primjene što će se postići harmonizacijom mjera na razini Europske unije, sprječavanjem rascjepkanosti i povećanjem pravne sigurnosti umjesto da se pravila o odgovornosti prilagođavaju nacionalnoj razini. U interesu je ekonomije Republike Hrvatske, IT sektora i startupova usklađenje građanskopravne odgovornosti za umjetnu inteligenciju. Republika Hrvatska je svjesna i pozitivnog učinka na poduzeća za razvoj umjetne inteligencije. Radi poboljšanja pristupa djelotvornom pravosudnom sustavu i ostvarenju pravne sigurnosti, Republika Hrvatska podržava nastojanja da žrtve štete prouzročene umjetnom inteligencijom u skladu s pravilima o građanskopravnoj odgovornosti imaju jednaku razinu zaštite kao i žrtve štete koja nije povezana s umjetnom inteligencijom. Također, podržava se smanjenje tereta dokazivanja za žrtve u vidu dokazivanja u obliku oborivih pretpostavki kao pragmatičnog i primjerenog pristupa gdje je žrtva u slabijem položaju u odnosu na potencijalno odgovorne osobe.

Republika Hrvatska podražava da se pozivanjem na Akt o umjetnoj inteligenciji nastoji osigurati dosljednost dva zakonodavna akta, ali postavlja se pitanje smislenosti rasprave o Prijedlogu direktive koji uvelike ovisi o tekstu koji još duže vrijeme neće biti usuglašen među zakonodavcima. Potrebno je i pojasniti naziv Prijedloga direktive s obzirom da ona ne sadrži materijalno pravna pravila o izvanugovornoj građanskopravnoj odgovornosti s obzirom na umjetnu inteligenciju već sadrži procesna pravila koja uređuju otkrivanje dokaza i teret dokazivanja u vidu oborive pretpostavke. S obzirom da Prijedlog direktive uređuje otkrivanje dokaza i teret dokazivanja u vidu oborive pretpostavke, radi prijenosa odredbi Prijedloga direktive bit će potrebno izmijeniti odredbe Zakona o parničnom postupku, kao općeg propisa parničnog procesnog prava.

U raspravi je istaknuto da bi ovo Stajalište trebao razmotriti Odbor za pravosuđe, budući da problematika odnosi na žrtvu štete, što je u djelokrugu navedenog Odbora. Odgovoreno je da je ključna zaštita žrtve, te da se želi smanjiti teret dokazivanja za žrtvu štete prouzročene umjetnom inteligencijom, a koja je sve više zastupljena u gotovo svim područjima. Stajalište je upućeno osim ovom Odboru i Odboru za pravosuđe, kao i Odboru za regionalni razvoj i fondove Europske unije, te se očekuje da ga i oni razmotre i dostave svoje mišljenje.

Nakon provedene rasprave, Odbor je većinom glasova (sa 6 glasova "ZA" i 4 "SUZDRŽANA" glasa), sukladno članku 154. stavku 2. Poslovnika Hrvatskoga sabora, utvrdio sljedeće

MIŠLJENJE

Podržava se Stajalište Republike Hrvatske o Prijedlogu direktive Europskog parlamenta i Vijeća o prilagodbi pravila o izvanugovornoj građanskopravnoj odgovornosti s obzirom na umjetnu inteligenciju (Direktiva o odgovornosti za umjetnu inteligenciju) COM (2022) 496.

PREDSJEDNIK ODBORA

Josip Borić

